

“El diria que la Diada va ser un punt de ruptura”

Terricabras prepara una gran biografia d'un Ferrater Mora “massa poc seguit”

Carles Geli

Si li digués que potser va fer sort amb l'exili em miraria sorneguer i somriuria, perquè de la filosofia francesa i alemanya el 1939 n'estava molt al cas, però la filosofia analítica més anglosaxona que tant el va influir la coneixia a l'exili, i això li donà la visió per fer una obra com el *Diccionario de filosofía*, exposa el filòsof Josep Maria Terricabras, seguidor i amic de Josep Ferrater Mora i clau perquè avui el gran filòsof català del segle XX no sigui tan desconegut.

Terricabras va ser qui va impulsar la càtedra Ferrater Mora el 1989 a la Universitat de Girona, tot ajudant a preservar una figura que ha deixat massa poca petja. “No va tenir alumnes catalans

met que el *cul inquiet* de Ferrater Mora hi feia molt. “És un filòsof que explora”, i això explicaria el sorprenent salt d'un pensador clàssic com ell a la ficció novel·lesca. “Tot i que mai tocà l'estètica, quan creu que ja ha dit tot el que volia dir en filosofia, s'interessa pel llenguatge literari i també pel del cinema”. Dos àmbits en què, si no va més enllà, és perquè “era molt autocrític i perquè el gremi de les lletres reaccionà una mica com rebutjant l'intrús”.

En definitiva, era un home “d'una obertura impròpia entre els catalans i espanyols de l'època”, que “no s'amagava mai” i que per això avui “es mullaria segur”. I què diria? “Tenia clar que Catalunya era una nació, però ell era més federalista que independentista; aquesta superació de la cosa tancada, ridícula, d'Espanya. Ell veia una Catalunya forta dins una Espanya ben inserida a Europa... És coherent amb la seva filosofia integracionista”.

Terricabras creu que Ferrater Mora estaria d'acord amb ell que la manifestació del passat Onze de Setembre hauria produït “un punt de ruptura”. Però Ferrater Mora diria, creu, que “aquest punt de ruptura encara no el podem interpretar”, i Terricabras aposta perquè “l'autonomisme s'ha acabat, s'ha donat pas a un canvi de nivell”, teoritzant utilitzant com a base l’“emergentisme materialista” del seu mestre.

“Vostè, Terricabras, quan diu una cosa, passa”, recorda que el va elogiar Ferrater Mora. Així va ser amb la càtedra, i així espera que serà amb la biografia que prepara a partir de documentació inèdita i íntima, mentre “esgarriant euros” continua per exemple l'edició de l'ingent epistolari, ara ja *on-line*, o fent de cicerone per la biblioteca de la Universitat de Girona, on hi ha els 8.000 volums del llegat i les 160 revistes a les quals estava subscript. Tot per preservar el pensament de qui no s'estudia al batxillerat i amb prou feines a la universitat. Formes de la vida catalana...

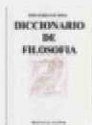
i espanyols i, a més, el seu sistema filosòfic, l'integracionisme, tampoc és fàcil; no, no tenia una doctrina bàsica: ell va ensenyar més un mètode de pensament”, exposa Terricabras, que creu que el llibre *De la materia a la razón* (“massa poc conegut”) és l'obra cabdal d'algú a qui “se l'ha seguit molt poc i s'havia d'haver aprofitat molt més a nivell universitari quan va sovintejar per aquí”.

Tampoc hi va ajudar que mai tornés de l'exili de manera estable, afegeix Terricabras, que ad-

Quatre llibres per entendre una vida i una obra

► **Diccionario de filosofía.**

Gairebé reescrit sencer tres vegades fins al 1976, és una obra de referència indefugible i el recurs més útil per entendre com ha estat comprès un autor o un problema filosòfic per la tradició, i no sols d'Occident. I s'entén tot a la primera. “El teu diccionari —li diu Joan Oliver el 1978— són les tres piràmides (i confeccionades sense esclaus)”.

► **De la materia a la razón** (1979).

Un llibre definit pel seu mateix autor, tot parlant amb Joan Oliver: “M'he ficat en un laberint: el de la relació entre estructures genètiques i formes socials, i no en trec l'entrellat. De vegades em sembla que la disposició de les cadenes de nucleòtids que formen l'àcid dextroribonucleic ho explica tot; de vegades em sembla que no explica res. Seria millor dedicar-me a escriure articles”.

► **El mundo del escritor** (1983).

L'última sorpresa del seu pensament va ser un llibre de crítica literària insòlita. De sobte descobreix que bona part de la raó de l'interès d'una obra rau en la capacitat d'un escriptor per fer-se càrrec de la seva vida veritable i quotidiana, ara més murri ara més superb, però sempre sabent-se senyor d'un territori ja pròpiament seu, com Calderón, Baroja o Azorín.

► **Joc de cartes, 1948-1984.**

Joan Oliver-Josep Ferrater Mora. (1988). Es tracta d'un llibre farcit d'intel·ligència i humor, desesperació i escepticisme, agudesa i pietat, mentre els lectors es van assabentant del que ha estat la història cultural i política del país. Només l'inici ja ho explica tot d'aquesta delícia: un enceta la seva profitosa permanència als Estats Units; Oliver acabava d'arribar a Barcelona de l'exili.

